

Hälsoskyddslag

Se anmärkningen för upphovsrätt i användningsvillkoren.

I enlighet med riksdagens beslut stadgas:

1 kap.

Allmänna stadganden

1 §

Lagens syfte

Syftet med denna lag är att upprätthålla och främja befolkningens och individens hälsa samt att förebygga, minska och undanröja sådana i livsmiljön förekommande faktorer som kan orsaka sanitär olägenhet (hälsoskydd).

Med sanitär olägenhet avses i denna lag en sjukdom som kan konstateras hos människan, en annan hälsostörning eller förekomsten av en sådan faktor eller omständighet, som kan minska sundheten i befolkningens eller individens livsmiljö.

2 § (11.11.2016/942)

Allmänna principer

En verksamhet som påverkar livsmiljön ska planeras och ordnas så att befolkningens och individens hälsa upprätthålls och främjas.

Den som utövar verksamhet som påverkar livsmiljön ska identifiera de risker i verksamheten som orsakar sanitär olägenhet och följa upp de faktorer som påverkar dem (*egenkontroll*). Verksamheten ska utövas så att uppkomsten av sanitära olägenheter så långt som möjligt förhindras.

3 § (27.6.2014/553)

Förhållande till vissa författningar

Bestämmelser om hälsoskyddet finns dessutom i i miljöskyddslagen (527/2014), lagen om vattentjänster (119/2001), kemikalielagen (599/2013), strålskyddslagen (592/1991), lagen om hälsovården inom försvarsmakten (322/1987), arbetarskyddslagen (738/2002), vattenlagen (587/2011), avfallslagen (646/2011), markanvändnings- och bygglagen (132/1999), lagen om friluftsliv (606/1973), lagen angående vissa grannelagsförhållanden (26/1920), livsmedelslagen (23/2006), konsument säkerhetslagen (920/2011) och veterinärvårdslagen (765/2009).

2 kap.

Myndigheterna och deras uppgifter

4 § (11.11.2016/942)

Ledning och styrning av tillsynen

Den högsta ledningen och styrningen av den allmänna planeringen av och tillsynen över hälsoskyddet utövas av social- och hälsovårdsministeriet.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården styr verkställigheten av och tillsynen över denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den.

4 a § (11.11.2016/942)

Riksomfattande tillsynsprogram

För styrningen och samordningen av den tillsyn som regleras i denna lag ska Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården utarbeta ett riksprogram för hälsoskyddstillsynen (*tillsynsprogram*).

Tillsynsprogrammet ska ses över vid behov. Tillsynsprogrammet ska beakta de gemensamma mål för miljö- och hälsoskyddet som ställs i det riksomfattande programmet för tillsyn över miljö- och hälsoskyddet.

5 § (22.12.2009/1551)

Regionalt hälsoskydd

Regionförvaltningsverket styr och övervakar hälsoskyddet inom sitt verksamhetsområde samt bedömer och utvärderar de kommunala tillsynsplanerna för hälsoskyddet.

6 § (11.11.2016/942)

Kommunens uppgifter inom hälsoskyddet

Kommunen ska inom sitt område främja och övervaka hälsoskyddet så att en hälsosam livsmiljö tryggas för invånarna. Kommunen ska informera om hälsoskyddet samt ordna handledning och rådgivning om hälsoskydd.

Kommunen ska för den regelbundna tillsynen utarbeta och godkänna en tillsynsplan för hälsoskyddet (*kommunal tillsynsplan*). Tillsynen ska vara av hög kvalitet, vara riskbaserad och förebygga sanitära olägenheter.

Den kommunala tillsynsplanen ska beakta det tillsynsprogram som avses i 4 a § i enlighet med de lokala behoven. Tillsynsplanen ska ses över vid behov.

Kommunen ska inom sitt område också sörja för tillsynen över efterlevnaden av de förordningar antagna av Europeiska unionen som hänför sig till tillämpningsområdet för denna lag samt för beviljandet av de intyg som avses i artiklarna 20 och 39 i Världshälsoorganisationens internationella hälsoreglemente (2005) (FördrS 50 och 51/2007) i enlighet med bilaga 3 till reglementet. Tillstånds-

och tillsynsverket för social- och hälsovården anger de hamnar i Finland i vilka den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ska inspektera fartygen och vid behov bevilja intyg.

7 §

Kommunal hälsoskyddsmyndighet

De uppgifter som hör till det kommunala hälsoskyddet sköts av en nämnd eller av något annat kollegialt organ som utses av kommunen (*kommunal hälsoskyddsmyndighet*). Fullmäktige kan ge den kommunala hälsoskyddsmyndigheten rätt att överföra behörighet på en underlydande tjänsteinnehavare eller sektion. Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten har dock inte rätt att överföra sin behörighet i fråga om godkännandet av den tillsynsplan som avses i 6 § på en underlydande tjänsteinnehavare. (21.4.2006/285)

En kommun kan med en annan kommun eller en samkommun komma överens om att en uppgift som i denna lag föreskrivs för kommunen eller dess myndighet och där behörighet kan överföras på en tjänsteinnehavare, anförtros en annan kommuns eller samkommuns tjänsteinnehavare som sköter den under tjänsteansvar. En samkommun kan ingå ett avtal som avses ovan med en annan samkommun, om medlemskommunerna i samkommunen har gett sitt samtycke. (27.7.2001/691)

Kommunala tjänsteinnehavare som handhar tillsynsuppgifter inom hälsoskyddet skall ha lämplig högskoleexamen, yrkeshögskoleexamen eller teknisk examen på institutnivå. Den som skötte motsvarande tillsynsuppgifter enligt hälsovårdslagen (469/1965) när hälsoskyddslagen trädde i kraft uppfyller också behörighetsvillkoren för tjänsteinnehavare som handhar tillsynsuppgifter inom hälsoskyddet. Närmare bestämmelser om behörighetsvillkoren för tjänsteinnehavare som handhar hälsoskyddsuppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet. (20.12.2002/1223)

7 a § (13.3.2009/129)

Försvarsmaktens uppgifter inom hälsoskyddet

Försvarsmakten ska sörja för den kommunala hälsoskyddsmyndighetens uppgifter enligt denna lag vid försvarsmaktens militära övningar, i objekt som ska ges särskilt skydd med tanke på landets försvar och vid krishantering utomlands. (7.4.2017/201)

Försvarsmakten ska göra upp en tillsynsplan för det hälsoskydd som den svarar för och på planen ska tillämpas vad som i 6 § 2 mom. bestäms om den kommunala tillsynsplanen för hälsoskyddet.

En tjänsteinnehavare inom försvarsmakten som handhar tillsynsuppgifter inom hälsoskyddet ska ha lämplig högskoleexamen, yrkeshögskoleexamen eller teknisk examen på institutnivå.

8 § (11.11.2016/942)

Beredskap för störningssituationer

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ska i samarbete med andra myndigheter och inrättningar utarbeta en beredskapsplan för störningssituationer som påverkar livsmiljön. Verksamheten ska planeras i förväg och övas så att man i en störningssituation kan förebygga, klarlägga och undanröja sanitära olägenheter som uppstått vid störningen, så att följderna av störningen kan minimeras och så att återhämtningen efter störningen kan komma i gång så snart som möjligt.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården ska utarbeta en plan för att trygga hushållsvattnets kvalitet vid olyckor och i andra motsvarande störningssituationer.

Närmare bestämmelser om innehållet i och utarbetandet av beredskapsplaner för störningssituationer utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

3 kap. (4.2.2000/89)

(4.2.2000/89)

3 kap. har upphävts genom L 4.2.2000/89.

4 kap.

Anmälningsskyldig verksamhet

13 § (11.11.2016/942)

Anmälningsskyldighet

Verksamhetsutövaren ska senast 30 dygn innan verksamheten inleds göra en skriftlig anmälan till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten om

- 1) ibruktagande av en inkvarteringsrörelse som avses i lagen om inkvarterings- och förplägnadsverksamhet (308/2006),
- 2) ibruktagande av en för allmänheten öppen konditionssal eller annan motionslokal, bastu, badanläggning, simhall, siminrättning och badstrand,
- 3) ibruktagande av ett daghem eller en klubb eller av en läroanstalt eller undervisningsplats för förskoleundervisning, grundläggande utbildning, yrkesutbildning, gymnasieutbildning eller högskoleutbildning,
- 4) ibruktagande av en verksamhetsenhet som ger fortlöpande vård inom socialvården samt en flyktingförläggning,
- 5) ibruktagande av en solarie-, tatuerings- eller skönhetssalong eller någon annan lokal där det utförs hudbehandling,
- 6) ibruktagande av en sådan annan lokal eller inrättning eller inledande av sådan verksamhet som, med beaktande av besökarantalet eller verksamhetens karaktär, kan orsaka sanitär olägenhet.

En motsvarande anmälan ska göras också när en i 1 mom. avsedd verksamhet ändras väsentligt. När verksamhetsutövaren byts ska den nya verksamhetsutövaren underrätta den kommunala hälsoskyddsmyndigheten om saken. Anmälan behöver inte göras, om verksamheten kräver miljötillstånd enligt miljöskyddslagen.

Anmälan ska innehålla uppgifter om verksamhetsutövaren och verksamheten samt de uppgifter som behövs för bedömningen av sanitära olägenheter som är förknippade med verksamheten. Närmare

bestämmelser om anmälan och de utredningar som ska fogas till den utfärdas genom förordning av statsrådet.

14 § (13.1.2006/24)

14 § har upphävts genom L 13.1.2006/24.

15 § (11.11.2016/942)

Behandling av anmälan

Hälsoskyddsmyndigheten ska ge anmälaren ett intyg över att anmälan har tagits emot, behandla anmälan och vid behov utföra en inspektion enligt 45 §. Byggnadstillsynsmyndigheten för den ort där lokalen finns ska vid behov underrättas om anmälan.

Om den anmälda verksamheten kan påverka livsmiljön, ska hälsoskyddsmyndigheten i behövlig omfattning höra dem som kan påverkas. Bestämmelser om hälsoskyddsmyndighetens rätt att besluta om avhjälpande eller förebyggande av sanitära olägenheter finns i 51 §.

Inkomna anmälningar om inkvarteringsrörelser samt eventuella inspektionsbesök i sådana lokaler ska meddelas polisinrättningen i det härad inom vars verksamhetsområde byggnaden, lokalen eller driftstället finns samt räddningsmyndigheten i området. Polis- och räddningsmyndigheterna har rätt att närvara när en inspektion utförs.

5 kap.

Hushållsvatten

16 § (11.11.2016/942)

Definitioner

I denna lag avses med

1) *hushållsvatten* allt vatten

a) som är avsett för dryck, för matlagning eller för andra hushållsändamål, oavsett om vattnet tillhandahålls genom ett distributionsnät, från en tankbil eller tankbåt, i flaskor eller i cisterner eller om vattnet tas med vattenanvändarens egna anordningar,

b) som används i en livsmedelslokal enligt livsmedelslagen för tillverkning, bearbetning eller förvaring av livsmedel eller utsläppande av livsmedel på marknaden,

2) *vattentäkt* en brunn eller någon annan sådan konstruktion eller anordning som används för tagande av grundvatten, ytvatten eller konstgjort grundvatten att användas som hushållsvatten,

3) *anläggning som levererar hushållsvatten* en verksamhetsutövare som levererar hushållsvatten från ett distributionsnät eller annat än tillfälligt från en tankbil eller tankbåt,

4) *vattendistributionsområde* ett sådant enhetligt område av ett distributionsnät för hushållsvatten där kvaliteten på hushållsvattnet är i stort sett enhetlig och där en enda anläggning som levererar hushållsvatten svarar för distributionen av hushållsvatten, samt sådana hushåll, livsmedelslokaler samt verksamhetsutövare med offentlig eller kommersiell verksamhet som använder hushållsvatten som tas med vattenanvändarens egna anordningar.

Som hushållsvatten betraktas dock inte naturligt mineralvatten eller vatten som används som medicinska syften och inte heller vatten som används uteslutande för klädtvätt eller städning, för att tvätta sig med, för sanitetsändamål eller för andra motsvarande ändamål.

Vad som i denna lag föreskrivs om anläggningar som levererar hushållsvatten tillämpas också på verksamhetsutövare som levererar vatten till en anläggning som levererar hushållsvatten.

17 § (11.11.2016/942)

Allmänna krav och undantag från dem

Vatten som är avsett att användas som hushållsvatten ska vara oskadligt för hälsan och lämpligt för sitt ändamål. Föroreningar från ämnen som används vid behandling eller distribution av vatten eller från material som används i anordningar får inte finnas kvar i hushållsvattnet i högre koncentrationer än vad som är behövligt för ändamålet med användningen av ämnena och materialen, och ämnena och materialen får inte heller äventyra uppfyllandet av kvalitetskraven för hushållsvatten.

Vattentäkter samt vattenbehandlings-, vattenlagrings- och vattendistributionsanordningar ska planeras, förläggas, byggas och av innehavaren skötas så att hushållsvattnet uppfyller de krav som anges i 1 mom. I samband med dessa åtgärder ska hänsyn dessutom tas till de bestämmelser om skyddsområden för vattentäkter som meddelats med stöd av 4 kap. 12 § i vattenlagen och de skyddsplaner för grundvattenområden som utarbetats med stöd av 10 e § i lagen om vattenvårds- och havsvårdsförvaltningen (1299/2004).

Närmare bestämmelser om kvalitetskraven på och desinficering av hushållsvatten, om tillräcklig behandling av vatten som levereras för att användas som hushållsvatten, om kemikalier som används vid behandlingen, om de hälsorelaterade egenskaperna hos materialen i lednings- och behandlingsanordningar samt om andra omständigheter som påverkar vattenkvaliteten och om det förfarande som tillämpas vid ansökan om och beviljande av undantag enligt 4 mom. utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

Regionförvaltningsverket kan på ansökan av en anläggning som levererar hushållsvatten eller, i fråga om hushållsvatten som tas med vattenanvändarens egna anordningar, på ansökan av vattnets ägare bevilja ett tidsbegränsat undantag från uppfyllandet av de med stöd av 3 mom. föreskrivna kvalitetskraven i fråga om vattendistributionsområdet. Undantag kan beviljas, om anskaffningen av hushållsvatten inte kan skötas på något annat skäligt sätt och undantaget inte medför sanitär olägenhet.

18 § (11.11.2016/942)

Godkännande av anläggningar som levererar hushållsvatten

Anläggningar som levererar hushållsvatten och som har egen produktion eller behandling av vatten ska senast tre månader innan man planerar inleda verksamheten ansöka om godkännande av

verksamheten hos den kommunala hälsoskyddsmyndigheten. Hushållsvatten får inte levereras förrän verksamheten har godkänts.

Ansökan om godkännande av verksamheten ska också göras om vattentäkten eller vattenbehandlingen i väsentlig grad utvidgas eller ändras, eller om det i vattenkvaliteten eller vattendistributionen sker förändringar som är väsentliga med tanke på hushållsvattnets kvalitet. En ansökan om ändring ska göras senast 30 dygn innan verksamheten ändras. Verksamheten får inte ändras förrän ansökan har godkänts.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ska för kännedom sända ansökan till de regionförvaltningsverk, de närings-, trafik- och miljöcentraler och de kommunala hälsoskyddsmyndigheter till vars områden anläggningen som levererar hushållsvatten levererar vatten eller från vars områden den tar vatten och ge dessa tillfälle att yttra sig med anledning av ansökan.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ska i sitt beslut om godkännande ange vattendistributionsområdena för den anläggning som levererar hushållsvatten. Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ska i sitt beslut om godkännande meddela den sökande sådana behövliga villkor som avses i 20 §.

18 a § (11.11.2016/942)

Anmälningsskyldighet om vattendistributionsområde

Verksamhetsutövare som tar hushållsvatten med egna anordningar för användning som ett led i offentlig eller kommersiell verksamhet och andra än i 18 § avsedda anläggningar som levererar hushållsvatten ska till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten göra en sådan anmälan som avses i 13 §. Ägaren till en vattentäkt eller vattencistern som är i gemensam användning ska till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten göra en i 13 § avsedd anmälan om ett vattendistributionsområde, om vatten tas med vattenanvändarnas egna anordningar för att användas som hushållsvatten för sammanlagt minst 50 personers behov eller minst 10 kubikmeter per dygn.

19 § (9.2.2001/120)

19 § har upphävts genom L 9.2.2001/120.

20 § (11.11.2016/942)

Övervakning av hushållsvattnets kvalitet samt villkor om användningen av hushållsvatten

Anläggningar som levererar hushållsvatten och vattenanvändare som tar hushållsvatten med egna anordningar ska se till att hushållsvattnet uppfyller de krav som avses i 17 § 1 mom.

Den egenkontroll och övervakning av hushållsvattnets kvalitet som anläggningar som levererar hushållsvatten gör ska grunda sig på bedömning och hantering av de risker som påverkar vattnets hygieniska kvalitet. Riskbedömningen ska göras i samarbete mellan verksamhetsutövare och myndigheter.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ska

- 1) godkänna den riskbedömning som avses i 2 mom.,
- 2) säkerställa att information om att en riskbedömning har gjorts tillsammans med en sammanfattning av resultaten finns tillgänglig för vattenanvändarna,
- 3) regelbundet övervaka kvaliteten på sådant i 18 och 18 a § avsett hushållsvatten som används i livsmedelslokaler,
- 4) utifrån tillsynsprogrammen verifiera att åtgärder för att hantera riskerna för hälsan vidtas i hela vattenproduktionskedjan från tillrinningsområde via uttag, beredning och lagring till vattendistribution och att dessa åtgärder är ändamålsenliga och effektiva.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan vid behov

- 1) förplikta verksamhetsutövaren att kontrollera vattenkvaliteten,
- 2) bestämma att hushållsvatten ska desinficeras eller behandlas på något annat sätt, om detta ska anses behövt med hänsyn till vattnets kvalitet,
- 3) för förebyggande av sanitär olägenhet meddela villkor om vattnets användning.

Närmare bestämmelser om den riskbedömning och riskhantering som avses i 1 och 2 mom. samt om regelbunden övervakning av hushållsvattnets kvalitet, behövliga undersökningar, information och rapportering om resultat utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

20 a § (13.1.2006/24)

Förebyggande av sjukdomar som sprids med hushållsvatten.

Om en anläggning som levererar hushållsvatten har fått veta att det hushållsvatten som anläggningen levererat har orsakat en epidemi eller om den misstänker att det hushållsvatten den levererar kan orsaka en epidemi, skall anläggningen omedelbart informera den kommunala hälsoskyddsmyndigheten om detta och vidta åtgärder för att förbättra kvaliteten på hushållsvattnet.

Efter att ha fått vetskap om en epidemi som hushållsvattnet förorsakat eller om en misstanke om epidemi ska den kommunala hälsoskyddsmyndigheten utan dröjsmål göra en utredning i fallet och vidta åtgärder för att förhindra att sjukdomen sprids samt vidare informera Institutet för hälsa och välfärd och det behöriga regionförvaltningsverket om detta. (22.12.2009/1551)

Närmare bestämmelser om utredning av och anmälan om epidemier förorsakade av hushållsvatten utfärdas genom förordning av statsrådet. (28.10.2011/1103)

20 b § (11.11.2016/942)

Hushållsvattenhygienisk kompetens

Verksamhetsutövaren ska på egen bekostnad sörja för att den som utför åtgärder som påverkar hushållsvattnets kvalitet i en anläggning som levererar hushållsvatten har ett av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården utfärdat intyg över anläggningsteknisk och

hushållsvattenhygienisk kompetens. Intyget utfärdas till personer som med godkänt resultat genomgått ett test som bedömer den anläggningstekniska och hushållsvattenhygieniska kompetensen. Intyget gäller i fem år.

Närmare bestämmelser om testintyg samt om anläggningsteknisk och hushållsvattenhygienisk kompetens utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

21 § (11.11.2016/942)

Andra författningar och rättsakter som gäller hushållsvatten

Bestämmelser om godkännande av desinfektionsmedel för hushållsvatten finns i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 528/2012 om tillhandahållande på marknaden och användning av biocidprodukter, samt i kemikalielagen.

6 kap.

Avfall och avloppsvatten

22 §

Allmänna krav

Avfall skall förvaras, samlas in, transporteras, behandlas och deponeras samt avloppsvatten ledas och renas så att sanitär olägenhet inte uppkommer.

Avlopp samt därtill anslutna renings- och andra anordningar skall planeras, förläggas, byggas och underhållas så att sanitär olägenhet inte uppkommer.

23 § (9.2.2001/120)

23 § har upphävts genom L 9.2.2001/120.

24 §

Döda djur

Kommunen skall för begraving och destruktion av döda djur anvisa en sådan plats eller metod att sanitär olägenhet inte uppkommer. För förebyggande av djursjukdomar skall vid begraving och destruktion av döda djur iakttas lagen om djursjukdomar (55/80).

L om djursjukdomar har upphävts genom L om djursjukdomar 441/2013.

25 § (11.11.2016/942)

Avfallshanteringen vid stora offentliga tillställningar

Vid stora offentliga tillställningar ska avfallshanteringen och de hygieniska förhållandena ordnas så att de inte orsakar sanitär olägenhet. Närmare bestämmelser om avfallshantering och hygieniska arrangemang vid stora offentliga tillställningar utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

7 kap.

Sanitära krav på bostäder och andra vistelseutrymmen samt på allmänna områden

26 §

Sanitära krav på bostäder och andra vistelseutrymmen

Bostäder och andra utrymmen inomhus skall beträffande luftens renhet, temperatur, fuktighet, buller, luftväxling, ljus, strålning och övriga motsvarande förhållanden vara sådana att de som befinner sig i bostaden eller utrymmet inte förorsakas sanitär olägenhet.

I bostäder och andra vistelseutrymmen får inte finnas djur eller mikrober i en mängd som medför sanitär olägenhet.

27 § (19.12.2014/1237)

Sanitär olägenhet i bostad och annat vistelseutrymme

Om det i en bostad eller något annat vistelseutrymme förekommer buller, vibrationer, lukt, ljus, mikrober, damm, rök, för mycket värme eller kyla, fukt, strålning eller annat därmed jämförbart i den omfattning att detta kan medföra sanitär olägenhet för den som vistas i bostaden eller utrymmet, ska åtgärder för att utreda, avhjälpa eller begränsa olägenheten och de faktorer som föranlett den vidtas utan dröjsmål.

Om olägenheten orsakas av konstruktionerna eller isoleringen i den byggnad där bostadslägenheten eller vistelseutrymmet finns eller av grundläggande system som byggnadens ägare är ansvarig för, ska byggnadens ägare svara för att olägenheten avhjälps, om inte något annat föreskrivs någon annanstans i lag. Om den sanitära olägenheten dock beror på sådan användning av bostaden eller vistelseutrymmet som inte är sedvanligt bruk, svarar bostadens eller vistelseutrymmets innehavare för avhjälpandet av den sanitära olägenheten. Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan förelägga den som är ansvarig för olägenheten att utan dröjsmål vidta de åtgärder som behövs för att utreda, avhjälpa eller begränsa den sanitära olägenheten och de faktorer som har föranlett den.

Om den sanitära olägenheten är uppenbar och det finns anledning av misstänka att den medför omedelbar fara, olägenheten inte går att rätta till eller om hälsoskyddsmyndighetens föreläggande att olägenheten ska avhjälpas inte har iakttagits och inga andra åtgärder i enlighet med denna lag anses tillräckliga, kan hälsoskyddsmyndigheten förbjuda eller begränsa användningen av bostaden eller vistelseutrymmet.

De förelägganden som avses i denna paragraf ska basera sig på en inspektion utförd av hälsoskyddsmyndigheten och på tillräckliga och tillförlitliga mätningar, prover, undersökningar,

utredningar eller observationer. För utredning av en sanitär olägenhet kan det dessutom meddelas ett föreläggande om att en konstruktions skick ska undersökas.

28 §

Allmänna områden, byggnader och inrättningar

En campingplats och ett annat motsvarande för inkvartering reserverat område samt en för allmänt bruk avsedd siminrättning, simhall, badstrand, badanläggning, bastu eller annat motsvarande område eller motsvarande anläggning skall planeras, utrustas, underhållas och skötas så att de som vistas där inte utsätts för sanitär olägenhet.

28 a § (11.11.2016/942)

Bassängvattenhygienisk kompetens

Verksamhetsutövaren ska på egen bekostnad sörja för att den som utför åtgärder som påverkar bassängvattnets kvalitet i en simhall, badanläggning eller motsvarande anläggning som omfattas av anmälningsskyldigheten enligt 13 § har ett av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården utfärdat intyg över anläggningsteknisk och bassängvattenhygienisk kompetens. Intyget utfärdas till personer som med godkänt resultat genomgått ett test som bedömer den anläggningstekniska och bassängvattenhygieniska kompetensen. Intyget gäller i fem år.

Verksamhetsutövaren ska i syfte att minska belastningen på bassängvattnet se till att de personer som deltar i renhållning och städning av simbassänger och våtutrymmen har tillräcklig kunskap om hur hygienien i utrymmena påverkar bassängvattnets hygieniska kvalitet och tillräcklig kompetens när det gäller städning och renhållning av dessa lokaler.

Närmare bestämmelser om testintyg samt om anläggningsteknisk och bassängvattenhygienisk kompetens utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

29 §

Regelbunden övervakning av badvatten

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten skall regelbundet övervaka en allmän siminrättnings, simhalls, badstrands, badanläggnings och en allmän rekreations-, rehabiliterings- och massagebassängs vattenkvalitet.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan förbjuda nyttjande av en allmän bassäng eller badstrand för sitt ändamål, om dess vatten inte uppfyller de hygieniska kvalitetskrav som ställs med stöd av 32 §.

30 §

Toaletter

I en bostad och annat vistelseutrymme eller i deras omedelbara närhet skall finnas en ändamålsenlig toalett och vid behov flera toaletter.

En toalett skall placeras, byggas och hållas i skick så att toaletten inte medför sanitär olägenhet för besökare eller för sådana som vistas i omgivningen.

På sådant allmänt område där människor uppehåller sig tillfälligt eller varaktigt skall finnas ett tillräckligt antal ändamålsenligt utrustade och skötta toaletter.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan vid behov föreskriva att en toalett skall byggas på ett allmänt område.

31 §

Mikrober och skadedjur

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan ålägga den som äger eller innehar en fastighet eller ett allmänt område att vid behov vidta åtgärder för att från fastigheten eller det allmänna området utrota sådana mikrober och skadedjur som orsakar sanitär olägenhet.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan i kommunen föreskriva om behövliga åtgärder för utrotning av skadedjur, om dessa kan anses sprida sjukdomar eller annars orsaka sanitär olägenhet.

32 § (20.12.2002/1223)

Närmare bestämmelser om bostäder, allmänna områden och inrättningar

Social- och hälsovårdsministeriet kan på sanitära grunder genom förordning utfärda närmare bestämmelser om fysikaliska, kemiska och biologiska faktorer i en bostad och annat vistelseutrymme.

Social- och hälsovårdsministeriet kan genom förordning utfärda närmare bestämmelser om

1) de sanitära bedömningsgrunderna för områden och inrättningar som avses i 28 §,

2) de hygieniska kvalitetskraven på, den regelbundna övervakningen av och tillhandahållandet av information om vattnet i en i 29 § avsedd allmän siminrättning, simhall och badanläggning samt av vattnet i en allmän bassäng för rekreation, rehabilitering och massage eller i en annan motsvarande allmän bassäng, samt

3) de hygieniska och övriga kvalitetskraven i fråga om badvattnet vid en allmän badstrand samt om kontrollen och förvaltningen av kvaliteten och tillhandahållandet av information om badvattnets kvalitet.

(28.3.2008/164)

Närmare bestämmelser om utredning av och anmälan om epidemier förorsakade av sådant badvatten som avses i 29 § 1 mom. får utfärdas genom förordning av statsrådet. (28.10.2011/1103)

8 kap. (13.1.2006/24)

(13.1.2006/24)

8 kap. har upphävts genom L 13.1.2006/24.

9 kap.

Begravningsplatser och begravning

42 §

Sanitär olägenhet på grund av begravning

Om ett område som används för begravning konstateras ge upphov till sanitär olägenhet, kan den kommunala hälsoskyddsmyndigheten ålägga områdets ägare eller innehavare att avhjälpa olägenheten eller, om detta inte är möjligt, förbjuda användningen av området för begravningar.

Om sökande av tillstånd för anläggande av begravningsplats eller privat gravplats stadgas särskilt.

43 § (20.12.2002/1223)

Bemyndigande att utfärda förordning

Bestämmelser om områden för begravning, om begravning, om liktransport och om flyttning av redan jordat lik kan utfärdas genom förordning av statsrådet.

10 kap.

Inhämtande av uppgifter, inspektion och övervakning

44 §

Rätt att få information

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten har rätt att för tillsynen över efterlevnaden av denna lag samt de stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den få de upplysningar den behöver av sådan verksamhetsidkare och person som berörs av förpliktelse i denna lag samt de stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den.

En verksamhetsidkare och en arrangör av en allmän tillställning skall utan dröjsmål underrätta den kommunala hälsoskyddsmyndigheten om sådana olyckor och andra störningar som är av betydelse för hälsoskyddet. Samtidigt skall information lämnas om de åtgärder som har vidtagits genom verksamhetsidkarens eller arrangörens försorg.

45 § (19.12.2014/1237)

Inspektionsrätt

Hälsoskyddsmyndigheten har för fullgörande av de uppgifter som anges i denna lag rätt att utföra inspektioner och låta utföra undersökningar som har samband med dem.

Den som utför en inspektion eller undersökning har rätt att för utförande av sitt uppdrag

1) få tillträde till ett område eller en byggnad där det idkas verksamhet som är av betydelse för hälsoskyddet eller där hälsoskyddsmyndigheten av grundad anledning misstänker att det förekommer eller uppkommer sanitära olägenheter,

2) få behövlig tillgänglig information om byggnader, anordningar, tillverkningsmetoder, verksamhetens art och om resultaten av mätningar och undersökningar som gjorts för att bedöma sanitära omständigheter,

3) utföra behövliga mätningar, ta behövliga fotografier och göra eventuella övriga upptagningar och ta representativa prover för undersökning.

Resultat av sådana mätningar och undersökningar som inverkar väsentligt på ärendet samt fotografier eller andra upptagningar ska fogas till inspektionsberättelsen. Kopior av resultat av mätningar och undersökningar, fotografier eller andra upptagningar eller behövliga och tillräckliga rapporter om dessa ska delges på motsvarande sätt som inspektionsberättelsen. På inspektioner tillämpas i övrigt bestämmelserna i 39 § i förvaltningslagen (434/2003).

46 § (19.12.2014/1237)

Bostadsinspektion

En inspektion eller någon annan tillsynsåtgärd som har samband med den får i utrymmen som används för boende av permanent natur utföras av någon annan orsak än ett initiativ av den som innehar eller äger utrymmet, endast om åtgärden är nödvändig för att utreda om innehavaren, någon annan som vistas i utrymmet eller en granne orsakas sanitär olägenhet.

Inspektion av ett utrymme som används för boende av permanent natur får utföras mot den boendes vilja endast om en myndighet har grundad anledning att misstänka en allvarlig sanitär olägenhet som kräver omedelbara åtgärder. I ett sådant fall kräver inspektionen eller en åtgärd som har samband med den ett skriftligt förordnande som meddelats av den kommunala hälsoskyddsmyndigheten.

Dessutom får en i 1 mom. avsedd inspektion eller annan tillsynsåtgärd utföras för att utreda ett förfarande som är straffbart enligt denna lag, om det finns grundad anledning att misstänka att någon har brutit eller bryter mot lagen och en tillsynsåtgärd i detta syfte är nödvändig.

Utrymmen som används för boende av permanent natur får inte inspekteras av någon annan än en myndighet.

47 § (22.12.2009/1551)

Tillsynsmyndigheternas anmälningsskyldighet och skyldighet att lämna uppgifter

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten har rätt att av kommunala, statliga och kyrkliga myndigheter få den information som behövs för utvecklandet av och tillsynen över det kommunala hälsoskyddet.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten samt regionförvaltningsverket är skyldiga att på begäran utan ersättning tillställa Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården de övriga uppgifter om kontroller, kontrollåtgärder, kontrollpersonal, avgifter samt tillsyn som behövs för styrningen, uppföljningen, rapporteringen och statistiken i fråga om tillsynen enligt denna lag.

Tillsynsmyndigheterna ska lämna de uppgifter som avses i 2 mom. på det sätt som Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården bestämmer.

Närmare bestämmelser om tillsynsmyndigheternas anmälningsskyldighet och skyldighet att lämna uppgifter utfärdas genom förordning av statsrådet.

48 § (22.12.2009/1551)

Handräckning

Polisen och regionförvaltningsverket är skyldiga att vid behov lämna den kommunala hälsoskyddsmyndigheten handräckning vid tillsynen över efterlevnaden av denna lag samt de bestämmelser och föreskrifter som har utfärdats med stöd av den.

11 kap.

Undersökningslaboratorier och avgifter

49 § (19.12.2014/1237)

Anlitande av utomstående sakkunniga vid hälsoskyddstillsynen

En utomstående sakkunnig som utför undersökningar och utredningar av en bostad eller ett annat vistelseutrymme för myndighetstillsynen enligt denna lag ska ha den kompetens som behövs för att utreda de kemiska, fysikaliska och biologiska faktorer som orsakar sanitär olägenhet. Mätningar, undersökningar och utredningar ska utföras och prov tas på ett tillförlitligt sätt och med ändamålsenliga metoder.

Om det för myndighetstillsynen krävs en utomstående sakkunnig för att utföra sådana mätningar, undersökningar och utredningar eller ta sådana prov som den kompetens som avses i 49 d § 1 mom. inte är lämplig eller ändamålsenlig för, ska för uppgiften anlitas en person som i övrigt är kompetent. Om en ovannämnd utomstående sakkunnig som assistent anlitar en person som inte har påvisat sin kompetens på det sätt som anges i 49 d § 1 mom., svarar den utomstående sakkunnige för att undersökningarna och utredningarna har utförts på ett sakkunnigt och kompetent sätt.

På en utomstående sakkunnig tillämpas bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar när han eller hon utför undersökningar och utredningar enligt denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen (412/1974).

49 a § (28.10.2011/1103)

Undersökningslaboratorier

De för myndigheterna avsedda undersökningar som förutsätts i denna lag och i bestämmelser som utfärdats med stöd av den ska utföras i ett laboratorium som Livsmedelssäkerhetsverket har godkänt.

Ett laboratorium som utför undersökningar ska ha ett skriftligt kvalitetssystem och kunna påvisa tillförlitligheten hos de bestämningar det har gjort. Laboratoriet ska dessutom ha den sakkunskap och tekniska beredskap som behövs för undersökningarna.

Livsmedelssäkerhetsverket godkänner laboratorier på ansökan. Ett villkor för att ett laboratorium ska godkännas är att det uppfyller de krav som ställs i 2 mom. Innan ett laboratorium godkänns ska Livsmedelssäkerhetsverket be om ett utlåtande av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, Institutet för hälsa och välfärd eller Strålsäkerhetscentralen. Närmare bestämmelser om villkoren för godkännande av undersökningslaboratorier utfärdas genom förordning av statsrådet.

Ett godkänt laboratorium ska meddela Livsmedelssäkerhetsverket om det sker betydande ändringar i verksamheten, om verksamheten avbryts och om verksamheten upphör. Ett godkänt laboratorium ska utan dröjsmål underrätta uppdragsgivaren om undersökningsresultat som tyder på en sanitär olägenhet och sända de mikrobstammar som isolerats från provet till Institutet för hälsa och välfärd.

49 b § (11.11.2016/942)

Tillsyn över undersökningslaboratorier

Livsmedelssäkerhetsverket övervakar att de laboratorier som avses i 49 a § iakttar denna lag och de bestämmelser som utfärdats och föreskrifter som meddelats med stöd av den. Om ett laboratorium bryter mot dessa, kan Livsmedelssäkerhetsverket, efter att ha hört Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården, meddela de förelägganden som behövs för att rätta till verksamheten. Om laboratoriet inte rättar till bristerna trots Livsmedelssäkerhetsverkets förelägganden, kan Livsmedelssäkerhetsverket återkalla godkännandet av laboratoriet för en viss tid.

Livsmedelssäkerhetsverket ska även på framställning av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården meddela förelägganden för att rätta till ett laboratoriums verksamhet eller vid behov avbryta verksamheten för en viss tid.

Livsmedelssäkerhetsverket för med tanke på den tillsyn som avses i 1 mom. ett register över godkända laboratorier. I registret införs namnet på och kontaktuppgifterna för det godkända laboratoriet, de analysmetoder som tillämpas inom bedömningen samt namnet på den person som ansvarar för undersökningarna i laboratoriet.

Bestämmelser om inhämtande av personuppgifter och införande av dem i registret samt användningen av registeruppgifterna finns i personuppgiftslagen (523/1999) och i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999).

49 c § (19.12.2014/1237)

Krav på personcertifierare

Social- och hälsovårdsministeriet ska för viss tid eller tills vidare utse en aktör som certifierar personer som utomstående sakkunniga efter det att de har påvisat sin kompetens på det sätt som föreskrivs i 49 d § 1 mom.

Aktören ska ha

- 1) tillräcklig och sakkunnig personal för att genomföra certifieringen,
- 2) andra förutsättningar för att i praktiken kunna ordna certifieringsverksamhet,
- 3) en i fråga om verksamhet och ekonomi oberoende ställning i förhållande till dem som ska certifieras.

Ansökan om att bli utsedd till personcertifierare görs hos social- och hälsovårdsministeriet. Ansökan ska innehålla en utredning över att de krav som anges i 2 mom. är uppfyllda. I beslutet om att utse en aktör till personcertifierare fastställer social- och hälsovårdsministeriet arrangemangen i anslutning till certifieringen och ställer vid behov närmare villkor för verksamheten.

Det beslut som avses i 1 mom. kan återkallas, om förutsättningarna för godkännande upphör eller om det upptäcks väsentliga brister i certifieringen och aktören inte inom utsatt tid har rättat till sin verksamhet trots uppmaning från social- och hälsovårdsministeriet. Social- och hälsovårdsministeriet ska utöva tillsyn över i 1 mom. avsedda personcertifierares verksamhet.

Bestämmelserna om straffrättsligt tjänsteansvar tillämpas på dem som utför personcertifiering enligt denna lag. Bestämmelser om skadeståndsansvar finns i skadeståndslagen.

49 d § (19.12.2014/1237)

Certifiering av en person som utomstående sakkunnig

En person som avses i 49 § 1 mom. ska visa sin kompetens genom att med godkänt resultat genomgå den utbildning och det kompetenstest som social- och hälsovårdsministeriet kräver eller genom att skaffa godkännande för motsvarande kompetens som har inhämtats tidigare genom utbildning eller arbetserfarenhet. Närmare bestämmelser om innehållet i och omfattningen av den utbildning som ska genomgåas för att visa kompetensen samt om den arbetserfarenhet eller den övriga kompetens som krävs utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

En aktör som avses i 49 c § ska bedöma en persons kompetens för att vara utomstående sakkunnig samt registrera godkänd kompetens i sitt offentliga datasystem för den tid som certifieringen gäller. Registreringen bestyrker att personen är certifierad som utomstående sakkunnig. Dessutom ska certifieraren ge personen ett intyg som bevis på certifieringen. Social- och hälsovårdsministeriet fastställer ett formulär för intyget. Certifieringen är i kraft 5 år och när tiden har löpt ut ska certifieraren utplåna registeruppgiften i datasystemet, om certifieringen inte förnyas.

Social- och hälsovårdsministeriet kan besluta att registeruppgifterna ska utplånas i datasystemet, om personen inte längre uppfyller kompetenskraven eller upprepade gånger underlåter att iaktta det oberoende som krävs i uppgifterna eller saklig rapportering eller adekvata mät- och undersökningsmetoder. Certifieraren ska utplåna registeruppgifterna i datasystemet. Innan uppgifterna utplånas ska personen dock ges tillfälle att avhjälpa en brist i sin kompetens, om inte bristen är så väsentlig att det inte är möjligt att avhjälpa den inom en skälig tid.

En utomstående sakkunnig ska upprätthålla sin yrkeskunskap genom bedömningar av de sanitära förhållandena i bostäder eller andra vistelseutrymmen, genom utbildning eller på ett sätt som är jämförbart med dessa, för att certifieringen ska kunna förnyas. Den sakkunnige ska visa upp en utredning över upprätthållandet av yrkeskunskapen när han eller hon ansöker om förnyande av certifieringen hos en aktör som avses i 49 c §.

50 § (13.3.2009/129)

Avgifter

I fråga om avgifterna för statliga prestationer enligt denna lag iakttas lagen om grunderna för avgifter till staten (150/1992). Kommunen ska fastställa avgifterna för sina prestationer så att de högst motsvarar kostnaderna för utförandet av prestationen. När kommunen låter utomstående sakkunniga eller ett laboratorium utföra undersökningar eller utredningar tas kostnaderna ut hos kunden högst i enlighet med de faktiska kostnaderna.

För anmälningar och ansökningar enligt denna lag som kommunen behandlar, för kontroller, provtagning och undersökningar som ingår i den kommunala tillsynsplanen enligt 6 § samt för intyg som kommunen beviljar med stöd av nämnda paragraf ska kommunen hos verksamhetsidkaren ta ut en avgift enligt en av kommunen godkänd taxa.

Hos verksamhetsidkaren ska dessutom tas ut en avgift för tillsynsåtgärder som hänför sig till

- 1) tillsynen över efterlevnaden av föreskrifter som har meddelats med anledning av en kontroll som ingår i den kommunala tillsynsplanen enligt 6 §, när föreskrifterna har meddelats på grund av att bestämmelserna i denna lag inte har följts,
- 2) tillsynen över efterlevnaden av föreskrifter som har meddelats med anledning av anmälningar enligt 13 § och 14 § 2 mom.,
- 3) tillsynen över efterlevnaden av föreskrifter som har meddelats med anledning av ansökningar enligt 18 § samt till sådan övervakning och kontroll av kvaliteten på hushållsvatten som krävs enligt 20 §,
- 4) sådan regelbunden övervakning av badvatten som krävs enligt 29 §, och
- 5) inspektioner enligt 44 a § i strålskyddslagen.

(15.6.2012/327)

Kommunen har dessutom rätt att enligt en av kommunen godkänd taxa ta ut en avgift

1) hos fastighetens ägare eller innehavare eller någon annan som är ansvarig för en sanitär olägenhet med stöd av 27 §, för en inspektion, mätning, provtagning, undersökning eller utredning som har utförts i en bostad eller ett annat vistelseutrymme och som hör samman med utredning av sanitära olägenheter som avses i 26 § eller med säkerställande av att en olägenhet avhjälps; myndighetens första inspektion för att utreda en misstanke om sanitär olägenhet och bestämmandet av behovet av fortsatta undersökningar i anslutning till inspektionen är dock avgiftsfri, (19.12.2014/1237)

2) hos en brunnsägare för undersökningar av hushållsvattnet, om det inte är fråga om ett i 16 § 4 mom. avsett verk som levererar hushållsvatten, (27.6.2014/553)

3) för inspektioner i samband med tillsynen över efterlevnaden av en i 17 kap. i miljöskyddslagen avsedd statsrådsförordning. (27.6.2014/553)

Avgifterna får drivas in utan dom eller beslut i den ordning som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

Staten ersätter de kostnader kommunen orsakas av utförandet av sådana kontroller, provtagningar, undersökningar och utredningar som enligt denna lag hör till Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens uppgifter eller som hänför sig till beredningen av verkets anvisningar och som verket har styrt till kommunen.

50 a § (13.3.2009/129)

Dröjsmålsränta

Om den avgift som fastställts för en åtgärd inte har betalats på förfallodagen, får på det belopp som inte betalats i tid tas ut årlig dröjsmålsränta högst enligt den räntefot som avses i 4 § 1 mom. i räntelagen (633/1982). Förfallodagen kan infalla tidigast två veckor efter att den tjänst för vilken avgiften bestämts har tillhandahållits. I stället för dröjsmålsränta kan myndigheten ta ut en dröjsmålsavgift på fem euro om beloppet av dröjsmålsräntan blir mindre än detta.

12 kap.

Förbud och föreskrifter

51 § (27.6.2014/553)

Förbud, förelägganden och föreskrifter som gäller hälsoskydd

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten har rätt att meddela enskilda förbud och förelägganden som är nödvändiga för att avhjälpa eller förebygga sanitär olägenhet. Om verksamheten är tillstånds- eller anmälningspliktig enligt miljöskyddslagen eller om verksamheten enligt 116 § i den lagen ska anmälas för registrering, meddelas förbud och förelägganden dock av en i den lagen avsedd myndighet och med iakttagande av den lagen.

I brådskande fall får den kommunala tjänsteinnehavare som har hand om övervakningen meddela ett förbud eller föreläggande som avses i 1 mom. Förbudet eller föreläggandet ska utan dröjsmål lämnas över till den kommunala hälsoskyddsmyndigheten för avgörande.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten får också meddela föreskrifter i syfte att förebygga sanitära olägenheter och övervaka de sanitära förhållandena (*hälsoskyddsordning*).

52 § (22.12.2009/1551)

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens samt regionförvaltningsverkets föreskrifter

När en sanitär olägenhet som avses i 51 § breder ut sig över ett vidsträckt område eller annars är speciellt betydelsefull, kan Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården eller regionförvaltningsverket inom sitt verksamhetsområde meddela föreskrifter som är nödvändiga för att avhjälpa eller förebygga uppkomsten av den sanitära olägenheten.

13 kap.

Tvångsmedel och påföljder

53 §

Vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande

Om någon vidtar åtgärder som strider mot denna lag eller mot stadganden eller bestämmelser som har utfärdats med stöd av den, eller försummar en förpliktelse som följer av denna lag eller med stöd av den utfärdade stadganden eller bestämmelser, kan tillsynsmyndigheten förelägga honom att inom en viss tid rätta till det som han orättmätigt har gjort eller försummat.

Regionförvaltningsverket eller den kommunala hälsoskyddsmyndigheten kan förena ett med stöd av denna lag meddelat förbud eller föreläggande med vite eller med hot om att det som lämnats ogjort utförs på den försumliges bekostnad eller att verksamheten avbryts eller förbjuds. (22.12.2009/1551)
I ärenden som gäller vite samt hot om tvångsutförande och avbrytande skall i övrigt tillämpas vad som stadgas i viteslagen (1113/90).

4 mom. har upphävts genom L 4.2.2000/89. (4.2.2000/89)

54 § (24.5.2002/405)

Straffbestämmelser

Om straff för sådan verksamhet som är ägnad att orsaka fara för någon annans liv eller hälsa och som har bedrivits i strid med denna lag eller bestämmelser eller föreskrifter som utfärdats med stöd av den bestäms i 44 kap. 1 § strafflagen (39/1889).

Om straff för sådan underlåtenhet att göra anmälan och för sådan överträdelse av ett förbud eller en föreskrift av en myndighet som har begåtts i strid med denna lag eller bestämmelser som utfärdats med stöd av den bestäms i 44 kap. 2 § strafflagen.

Om straff för miljöförstöring som har begåtts i strid med denna lag bestäms i 48 kap. 1–4 § strafflagen.

Den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1) i strid med 17 § 2 mom., 22, 26 eller 28 § eller 30 § 2 mom. bedriver verksamhet som är skadlig för hälsan,

2) bryter mot ett förbud eller en begränsning som utfärdats med stöd av 27 § 2 mom. och som gäller användningen av en bostad eller ett vistelseutrymme för sitt ändamål, eller

3) underlåter att anmäla vattenburna epidemier så som bestäms i 20 a § 1 mom. eller underlåter att informera om en olycka eller någon annan störning i verksamheten så som bestäms i 44 § 2 mom., skall,

om inte strängare straff för gärningen bestäms någon annanstans i lag, för *förseelse som innefattar framkallande av hälsofara* dömas till böter.

(13.1.2006/24)

55 § (21.5.1999/658)

55 § har upphävts genom L 21.5.1999/658.

14 kap.

Ändringssökande och verkställighet av beslut

56 § (7.8.2015/1042)

Ändringssökande

Omprövning av ett beslut som gäller godkännande av ett laboratorium enligt 49 a §, ett beslut av en certifierare enligt 49 d § 2 och 4 mom. samt ett beslut av en kommunal tjänsteinnehavare får begäras på det sätt som anges i förvaltningslagen. Omprövning av ett beslut av en certifierare ska begäras hos social- och hälsovårdsministeriet. Omprövning av ett beslut av en kommunal tjänsteinnehavare ska begäras hos den kommunala hälsoskyddsmyndigheten inom 14 dagar från delfåendet av beslutet.

Andra beslut som har fattats med stöd av denna lag och beslut som har meddelats med anledning av en begäran om omprövning får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen (586/1996).

Förvaltningsdomstolens beslut i ett i 49 b § avsett ärende som gäller återkallande av godkännandet av ett laboratorium eller avbrytande av verksamheten, i ett i 49 c § avsett ärende som gäller återkallande av ett beslut att utse en certifierare, i ett i 49 d § avsett ärende som gäller ett beslut att utplåna uppgifter om en utomstående sakkunnig eller i ett i 15, 27 eller 51–53 § avsett ärende som gäller förbud, begränsning och föreskrifter får överklagas genom besvär på det sätt som anges i förvaltningsprocesslagen. Över andra beslut av förvaltningsdomstolen får besvär anföras endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Den kommunala hälsoskyddsmyndigheten har rätt att söka ändring i förvaltningsdomstolens beslut.

Ändring i beslut som gäller den tillsynsplan som avses i 6 § 2 mom., den hälsoskyddsordning som avses i 51 § 3 mom. och den taxa som avses i 50 § 2 mom. får sökas på det sätt som anges i kommunallagen (410/2015).

57 § (2.9.2005/720)

Verkställighet

I ett beslut som fattas med stöd av 51 § 2 mom. kan det föreskrivas att beslutet skall iakttas trots att ändring söks, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat. Över ett sådant beslut av förvaltningsdomstolen som enbart gäller verkställighet och genom vilket verkställigheten av det överklagade beslutet förbjuds eller avbryts får besvär anföras hos högsta förvaltningsdomstolen endast i samband med huvudsaken.

Ett beslut om en tillsynsplan enligt 6 § 2 mom. är verkställbart även om det överklagas, om inte besvärsmyndigheten beslutar något annat. (21.4.2006/285)

15 kap.

Särskilda stadganden

58 § (29.12.2009/1723)

Förhållande till annan lagstiftning

På verksamhet som en kommun ordnar med stöd av denna lag tillämpas lagen om planering av och statsunderstöd för social- och hälsovården (733/1992) och lagen om statsandel för kommunal basservice (1704/2009), om inte något annat bestäms genom lag.

59 § (21.5.1999/658)

Utlämnande av sekretessbelagda uppgifter

Den som i samband med tillsynen över att denna lag iakttas har tagit del av uppgifter om någon enskilds eller en sammanslutnings ekonomiska ställning, affärs- eller yrkeshemlighet eller en enskilds personliga förhållanden får utan hinder av bestämmelserna om sekretess i lagen om offentlighet i myndigheternas verksamhet (621/1999) lämna ut uppgifterna till de myndigheter som nämns i 4, 5 och 7 § eller till någon annan myndighet som behöver information för fullgörande av myndighetsuppgifter som gäller hälsoskyddet samt till åklagar- och polismyndigheterna för utredning av brott.

59 a § (11.11.2016/942)

Test och testning

Test som avses i 20 b och 28 a § får anordnas av testare som godkänts av Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården. Som testare godkänns en person som

1) har sådan utbildning som anges i 7 § 3 mom. samt sakkunskap och erfarenhet i anslutning till hushålls- och bassängvattenkvalitet samt teknik, eller

2) i fråga om examen och ämneskompetens är behörig för en lektors- eller lärartjänst som anknyter till vattenverksteknik eller hushållsvatten- och bassängvattenhygien vid en högskola eller vid en läroanstalt som hör till utbildningsstyrelsens verksamhetsområde.

Testet sker enligt testdeltagarens val antingen på finska eller på svenska. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan bestämma om uppläggningsen av testet, bedömningen av godkänt genomgående av test och testintygets innehåll.

Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården övervakar testarnas verksamhet. Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovården kan återkalla godkännandet av en testare, om testaren i väsentlig grad bryter mot de bestämmelser som gäller verksamheten och inte trots Tillstånds- och tillsynsverket för social- och hälsovårdens uppmaning har rättat till sin verksamhet inom utsatt tid.

Testaren har rätt att för testet ta ut en avgift som högst motsvarar de faktiska kostnaderna för anordnandet av testet. På testare som fullgör uppgifter enligt denna paragraf tillämpas det som i förvaltningslagen (434/2003) föreskrivs om jäv för tjänstemän.

Närmare bestämmelser om testarnas behörighet och förutsättningarna för godkännande som testare utfärdas genom förordning av social- och hälsovårdsministeriet.

60 §

Närmare stadganden

Närmare stadganden om verkställigheten av denna lag utfärdas genom förordning.

16 kap.

Ikraftträdelse- och övergångsstadganden

61 §

Ikraftträdande

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1995.

Genom denna lag upphävs hälsovårdslagen av den 27 augusti 1965 (469/65) jämte ändringar. Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

62 §

Övergångsstadganden

Ärenden som är anhängiga när denna lag träder i kraft skall handläggas och avgöras enligt de stadganden som gällde vid ikraftträdandet.

Verksamhet för vilken har erhållits sådant godkännande eller tillstånd som hälsovårdslagen förutsätter anses bli idkad med stöd av denna lag. Tillstånd som har meddelats med stöd av 26 § hälsovårdslagen upphör emellertid att gälla fem år efter att denna lag har trätt i kraft, om inte verksamheten har inletts därförinnan.

RP 42/94, ShUB 10/94

Ikraftträdelsestadganden:

24.1.1995/83:

Denna lag träder i kraft den 1 mars 1995.

RP 241/94, MiUB 14/94

21.4.1995/709:

Denna lag träder i kraft den 1 september 1995.

RP 94/93, LaUB 22/94, StoUB 10/94

1.11.1996/777:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1997.

Stadganden och bestämmelser som har utfärdats med stöd av den upphävda 40 § förblir i kraft tills något annat stadgas eller bestäms med stöd av denna lag.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

RP 95/1996, ShUB 16/1996, RSv 110/1996, 1) Rådets direktiv 80/778/EEG; EGT Nr L 229, 30.8.1980, s. 11, 2) Rådets direktiv 93/43/EEG; EGT Nr L 175, 19.7.1993, s. 1

23.12.1998/1118:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 1999.

RP 246/1998, ShUB 33/1998, RSv 222/1998

5.2.1999/141:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2000.

RP 101/1998, MiUB 6/1998, RSv 248/1998

21.5.1999/658:

Denna lag träder i kraft den 1 december 1999.

RP 30/1998, FvUB 31/1998, RSv 303/1998

23.12.1999/1200:

Denna lag träder i kraft den 13 maj 2000.

RP 85/1999, MiUB 3/1999, RSv 74/1999, Europaparlamentets och rådets direktiv 1998/8/EG; EGT nr L 123, 24.4.1998, s. 1

4.2.2000/89:

Om ikraftträdandet av denna lag bestäms separat genom lag.

RP 84/1999, MiUB 4/1999, LaUU 15/1999, GrUU 11/1999, JsUU 18/1999, RSv 100/1999

19.5.2000/441:

Denna lag träder i kraft den 26 maj 2000.

RP 18/2000, ShUB 7/2000, RSv 45/2000, Rådets direktiv 98/38/EG, EGT nr L 330, 5.12.1998, s. 32

9.2.2001/120:

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2001.

De föreskrifter som den kommunala hälsoskyddsmyndigheten har utfärdat med stöd av 19 § 3 mom. och 23 § 3 mom. hälsoskyddslagen förblir i kraft till den del de gäller fastigheter som ligger utanför ett vattentjänstverks verksamhetsområde. På hälsoskyddsmyndighetens föreskrifter tillämpas vad som i 11 § lagen om vattentjänster föreskrivs om befrielse från anslutningsskyldigheten.

RP 85/2000, MiUB 12/2000, RSv 197/2000

27.7.2001/691:

Denna lag träder i kraft den 1 september 2001.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

RP 81/2001, ShUB 19/2001, RSv 86/2001

24.5.2002/405:

Denna lag träder i kraft den 1 september 2002.

RP 17/2001, LaUB 5/2002, RSv 35/2002

23.8.2002/748:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

RP 59/2002, AbUM 4/2002, RSv 110/2002

20.12.2002/1223:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2003.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

RP 220/2002, ShUB 30/2002, RSv 160/2002

21.4.2005/253:

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2005.

RP 227/2004, MiUB 2/2005, RSv 8/2005

2.9.2005/720:

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2005.

På sökande av ändring i ett beslut som meddelats av en förvaltningsmyndighet före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

RP 112/2004, RP 5/2005, FvUB 13/2005, RSv 91/2005

13.1.2006/24:

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2006.

Anläggningar som levererar hushållsvatten och som har anmälts med stöd av hälsoskyddslagen före denna lags ikraftträdande samt vattenverk som godkänts med stöd av hälsoskyddslagen får utan särskilt godkännande eller separat anmälan fortsätta sin verksamhet.

På sådana anmälningar angående anläggningar som levererar hushållsvatten vilka är anhängiga före denna lags ikraftträdande tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

Utan hinder av 49 a § i denna lag får fram till den 31 december 2006 sådana för myndigheterna avsedda undersökningar som förutsätts i hälsoskyddslagen och i de bestämmelser som utfärdats med stöd av den utföras i laboratorier som Livsmedelsverket inte har godkänt.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

RP 53/2005, JsUB 9/2005, RSv 202/2005, Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/99/EG (32003L0099); EGT nr L 325, 12.12.2003, s. 31, Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/41/EG (32004L0041); EGT nr L 157, 30.4.2004, s. 33, Rådets direktiv 89/662/EEG (31989L0662); EGT nr L 395, 30.12.1989, s. 13, Rådets direktiv 96/23/EG (31996L0023); EGT nr L 125, 23.5.1996, s. 10

21.4.2006/285:

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2006.

Social- och hälsovårdens produkttillsynscentral skall ha det riksomfattande tillsynsprogram som avses i 4 a § färdigt senast den 1 januari 2007. Kommunen skall ha en kommunal tillsynsplan som avses i 6 § 2 mom. senast den 1 januari 2008. Kommunen kan börja ta ut avgifter enligt 50 § 2 mom. och 3 mom. 1 punkten efter det att den har godkänt tillsynsplanen, dock tidigast den 1 januari 2007. Testsystemet enligt 20 b, 28 a och 59 a § skall vara tillgängligt för de personer som avses i 20 b och 28 a § senast den 1 januari 2007. Personer som i anläggningar som levererar hushållsvatten utför åtgärder som påverkar hushållsvattnets kvalitet skall ha ett godkänt intyg enligt 20 b § senast den 30 juni 2008. Personer som i simhallar, badanläggningar eller motsvarande anläggningar utför åtgärder som påverkar bassängvattnets kvalitet skall ha ett godkänt intyg enligt 28 a § senast den 30 juni 2008.

RP 179/2005, ShUB 2/2006, RSv 8/2006

28.4.2006/309:

Denna lag träder i kraft den 1 oktober 2006.

RP 138/2004, EkUB 1/2006, RSv 4/2006

28.3.2008/164:

Denna lag träder i kraft den 28 mars 2008.

RP 7/2008, ShUB 4/2008, RSv 13/2008

13.3.2009/129:

Denna lag träder i kraft den 20 mars 2009.

RP 230/2008, ShUB 2/2009, RSv 6/2009

22.12.2009/1551:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

Åtgärder som verkställigheten av lagen förutsätter får vidtas innan lagen träder i kraft.

RP 161/2009, FvUB 18/2009, RSv 205/2009

29.12.2009/1723:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2010.

RP 174/2009, FvUB 19/2009, RSv 223/2009

9.4.2010/255:

Denna lag träder i kraft den 1 juni 2010.

RP 100/2009, MiUB 1/2010, RSv 6/2010

17.6.2011/648:

Denna lag träder i kraft den 1 maj 2012.

RP 199/2010, MiUB 23/2010, GrUU 58/2010, FvUU 35/2010, EkUU 30/2010, RSv 360/2010

28.10.2011/1103:

Denna lag träder i kraft den 4 november 2011.

RP 33/2011, ShUB 4/2011, RSv 24/2011

15.6.2012/327:

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2012. Bestämmelserna i 50 § 3 mom. 5 punkten tillämpas dock först efter de övergångsperioder som föreskrivs i 2 mom. i ikraftträdandebestämmelsen i lagen om ändring av strålskyddslagen (326/2012).

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

RP 146/2011, ShUB 3/2012, RSv 46/2012

9.8.2013/602:

Denna lag träder i kraft den 1 september 2013.

RP 38/2013, EkUB 15/2013, RSv 75/2013

27.6.2014/553:

Denna lag träder i kraft den 1 september 2014.

RP 214/2013, MiUB 3/2014, RSv 67/2014

19.12.2014/1237:

Denna lag träder i kraft den 1 mars 2015.

En utomstående sakkunnig som har tillräcklig sakkunskap och kompetens och som i enlighet med den 49 § som gällde vid lagens ikraftträdande har visat den kommunala hälsoskyddsmyndigheten att de undersökningsmetoder som han eller hon använder är tillförlitliga får vara verksam som utomstående sakkunnig för hälsoskyddsmyndigheten i 24 månader efter ikraftträdandet.

Personcertifieringar som uppfyller kraven enligt denna lag och som har godkänts före lagens ikraftträdande är giltiga den tid som anges i de beslut som meddelats om certifieringarna.

RP 76/2014, ShUB 20/2014, RSv 167/2014

7.8.2015/1042:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2016.

På sökande av ändring i ett förvaltningsbeslut som meddelats före ikraftträdandet av denna lag tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet.

RP 230/2014, LaUB 26/2014, RSv 319/2014

11.11.2016/942:

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2017.

Lagens 20 § träder dock i kraft först den 27 oktober 2017.

På anmälningar som är under behandling när denna lag träder i kraft tillämpas de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

RP 124/2016, ShUB 15/2016, RSv 110/2016

7.4.2017/201:

Denna lag träder i kraft den 17 april 2017.

